

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور

۲۳. برخی ابعاد بند «ب» تبصره «۷» ماده واحده

(استرداد حقوق ورودی)

متن بند «ب» تبصره «۷» ماده واحده بودجه سال ۱۳۹۶

گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است نسبت به استرداد حقوق ورودی کالاهای وارداتی از همان مواد و قطعات وارداتی موضوع مواد (۶۶) تا (۶۸) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ ظرف مدت پانزده روز از محل تنخواه دریافتی از خزانه که تا پایان سال تسویه می‌نماید، اقدام کند.

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت:

۲۲۰

شماره چاپ:

۳۶۳

تاریخ چاپ:

۱۳۹۵/۹/۲۰

بررسی موضوع

حمایت از تولیدات صادراتی کشور از جمله برنامه‌های دولت برای افزایش رشد اقتصادی و اشتغال می‌باشد. در فرآیند تولید محصولات ممکن است مواد اولیه وارداتی استفاده شود و محصول نهایی به خارج از کشور صادر گردد. مواد (۶۶) تا (۶۸) قانون امور گمرکی^۱ برای تسهیل فعالیت تولیدکنندگان اقلام صادراتی کشور نحوه استرداد حقوق ورودی را مشخص کرده است. افزایش توان تولیدی و صادراتی کشور و رقابتی شدن محصولات صادراتی کشور در بازارهای جهانی با تدوین سازوکارهایی برای کمک به تأمین نقدینگی واحدهای تولیدی کشور و حمایت‌های قانونی میسر است، تسهیل مکانیسم بازپرداخت حقوق ورودی اخذ شده مواد اولیه کالاهای ساخته شده از آن جمله می‌باشد. رفع مشکل تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران و تسریع مجریان در استرداد وجوه موجب کمک به تولید و صادرات کشور خواهد شد.

معاونت پژوهش‌های

اقتصادی

دفتر: مطالعات اقتصادی

۱. ماده (۶۶) - حقوق ورودی اخذ شده از عین کالای وارداتی که از کشور صادر می‌گردد و مواد، کالاهای مصرفی و لوازم بسته‌بندی خارجی به کار رفته یا مصرف شده در تولید، تکمیل یا بسته‌بندی کالای صادر شده با رعایت مقررات این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن با مأخذ زمان ورود کالا باید به صادرکننده مسترد گردد.

تبصره «۱» - کالاهایی که به‌منظور صادرات، به مناطق آزاد یا مناطق ویژه اقتصادی حمل می‌گردد چنانچه برابر قوانین و مقررات از این مناطق صادر شود مشمول مقررات استرداد می‌گردد.

تبصره «۲» - حقوق ورودی تسریع‌کننده‌ها (کاتالیست‌ها) که لازمه واکنش شیمیایی است مشمول استرداد می‌گردد ولی ابزارآلات و مواد روان‌کننده و همانند آن فقط به عنوان کمک در تولید کالای صادراتی مورد استفاده و مصرف قرار می‌گیرد شامل مقررات استرداد نیست.

تبصره «۳» - استرداد می‌تواند توسط اشخاصی غیر از واردکننده کالاهای مذکور نیز درخواست شود.

تبصره «۴» - مهلت درخواست استرداد حقوق و عوارض ورودی مواد به کار رفته در کالاهای صادر شده سه سال از تاریخ امضای پروانه یا پته گمرکی و روز تسلیم تقاضای استرداد به گمرک ایران جزء این ایام محسوب نمی‌شود.

ماده (۶۷) - به‌منظور تسهیل شناسایی و انطباق کالا و مواد وارداتی به کار رفته در کالای صادراتی، صادرکننده باید همزمان با تسلیم اظهارنامه صادراتی، موضوع استرداد را با قید شماره پروانه ورودی مربوط به گمرک صدور اعلام کند و گمرک موظف است تشریفات ارزیابی کالای صادراتی را به‌طور کامل انجام دهد و نتیجه را در ظهر اظهارنامه صادراتی قید نماید.

تبصره - اسناد و مدارک مورد نیاز گمرک جهت انجام مراحل استرداد حقوق ورودی در آیین‌نامه اجرایی مشخص می‌گردد.

ماده (۶۸) - استرداد براساس ارزش گمرکی و مأخذ حقوق ورودی مندرج در اسناد گمرکی در زمان ورود محاسبه می‌شود. در صورتی که بخشی از وجوه دریافتی بابت ورود کالا توسط سازمان‌هایی غیر از گمرک وصول شود، گمرک مراتب را جهت استرداد به سازمان‌های مذکور اعلام می‌نماید. گمرک و سایر سازمان‌های وصول‌کننده باید همه ساله بودجه لازم برای استرداد را در بودجه سالانه منظور نمایند.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۵۲۱۷

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵/۱۰/۷

- نکته مهمی که در بند «ب» تبصره «۷» ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ در راستای حمایت از صادرکنندگان و استرداد حقوق گمرکی اخذ شده آمده است، تعیین حداکثر زمان ممکن پس از رسیدگی و تأیید مدارک توسط گمرک و سایر دستگاه‌های اجرایی کشور به مدت پانزده روز و تعیین منبع تنخواه دریافتی از خزانه برای تسریع در پرداخت‌ها می‌باشد. این رویکرد می‌تواند منجر به تسهیل و تسریع در استرداد حقوق ورودی به صادرکنندگان شود.

- براساس هدف قانونگذار در تشویق صادرات کالا و تسهیل ورود مواد اولیه بخش تولید و صادرات، استرداد حقوق ورودی اخذ شده بابت ورود مواد اولیه استفاده شده در تولید و تأمین بودجه مناسب و تسریع در پرداخت آن در راستای اجرای ماده (۶۸) قانون امور گمرکی ضروری است. با توجه به نوسانات و تغییرات صادرات کالا به بازارهای هدف و متغیر بودن مواد اولیه وارداتی استفاده شده تخمین مناسب مبالغ برای استرداد حقوق ورودی توسط دولت همراه با خطا خواهد بود و دچار بیش‌برآوردی یا کم‌برآوردی می‌شود. لازم به توضیح است که در موادی مشابه رد اضافه پرداختی‌ها از محل درآمد جاری براساس موضوع ماده (۱۳۵) قانون امور گمرکی^۱ مشخص گردیده است. بنابراین به دلیل غیرقابل پیش‌بینی بودن میزان صادرات از عین کالاهای وارداتی (به‌منظور درج در بودجه) و تخصیص دیرهنگام ردیف اعتباری مذکور و در نتیجه ایجاد نارضایتی صادرکنندگان، لازم است ترتیبات قانونی مناسب و شایسته‌ای برای رفع این مشکل مشخص گردد. هر چند ماده واحده پیشنهادی می‌تواند رافع بخشی از این مشکلات باشد اما مناسب‌تر است به جای منظور کردن تنخواه، مقرر شود منابع مورد نیاز برای استرداد از محل درآمدهای جاری گمرک تأمین شود.

- به دلیل مشخص نشدن مبدأ زمانی مهلت ۱۵ روز در قانون این موضوع جای سؤال دارد که آیا گمرک مکلف است ۱۵ روز پس از تعیین محل تنخواه دریافتی از خزانه نسبت به پرداخت اقدام نماید و یا ۱۵ روز پس از تأیید اسناد صادراتی صاحب کالا برای پرداخت الزام‌آور است. با توجه به این موضوع که ممکن است صادرات محصول از چندین گمرک انجام شود و طی اظهارنامه‌های متفاوت از محل کالای وارداتی مشترکی انجام گرفته باشد، لذا بررسی و تأیید این موضوع زمانبر است، به نظر می‌رسد قید **پانزده روز پس از تأیید اسناد** موجب شفافیت قانون خواهد گردید. لازم به توضیح است که در حال حاضر بررسی و تأیید مدارک برحسب مورد تا حدود ۲ ماه زمان نیاز دارد.

- شایان توجه است که در ردیف درآمدی شماره ۱۱۰۴۰۹ مندرج در جدول شماره ۵ لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ درخصوص استرداد حقوق ورودی کالاهای وارداتی موضوع بند «ب» تبصره «۷» اعتبار ۱ ریال درج شده است، که برای رفع ابهام پیشنهاد می‌گردد براساس سوابق سال ۱۳۹۴ و آمار هشت ماهه ۱۳۹۵ مبلغ ۱۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار مشخص گردد و یا برای حل اساسی مسئله، پیشنهاد استرداد از محل درآمدهای جاری تصویب گردد. عدم توجه به این پیشنهادها در این بخش بی‌انضباطی بودجه را در پی خواهد داشت. براساس آمار دریافتی از گمرک جمهوری اسلامی ایران عملکرد استرداد حقوق ورودی موضوع مواد (۶۶) تا (۶۸) قانون امور گمرکی در سال ۱۳۹۴ مبلغ ۴۱۶ میلیارد ریال بوده است در حالی که این رقم در ۸ ماهه سال ۱۳۹۵ به ۴۵۸ میلیارد ریال رسیده است.

- یکی دیگر از مواردی که در کنار استرداد حقوق ورودی می‌تواند مورد توجه قرار گیرد مربوط به استرداد هزینه‌های انبارداری موضوع تبصره «۲» ماده (۴۵) قانون امور گمرکی^۲ است. مطابق این تبصره، هزینه انبارداری مربوط به ماده (۴۵) یعنی معافیت

۱. ماده (۱۳۵) - هرگاه بعد از ترخیص کالا از گمرک معلوم گردد وجوهی که وصول آن برعهده گمرک است بیشتر یا کمتر از آنچه مقرر بوده دریافت گردیده یا اساساً دریافت نشده و یا اشتباهی دریافت گردیده است گمرک و صاحب کالا می‌توانند ظرف مدت شش ماه از تاریخ امضای پروانه یا پته گمرکی کالای مورد بحث، کسر دریافتی و یا اضافه پرداختی را از یکدیگر مطالبه و دریافت کنند. رد اضافه پرداختی‌ها از محل درآمد جاری به عمل می‌آید.

۲. ماده (۴۵) - در مواردی که بین گمرک و اظهارکننده جز در مواردی مجاز، مشروط یا ممنوع بودن کالا اختلاف حاصل شود و ترخیص کالا براساس نظر گمرک مستلزم پرداخت مبلغی بیش از آنچه اظهار شده است گردد، اظهارکننده می‌تواند حقوق ورودی را براساس اظهار خود، نقدی و به‌طور قطع پرداخت و تفاوت و جریمه احتمالی را به صورت سپرده نقدی یا ضمانتنامه بانکی تودیع و کالا را ترخیص کند.

تبصره «۱» - در مواردی که صاحب کالا به انتظار اعلام نظر قطعی گمرک از ترخیص کالا خودداری کند، در صورتی که نظر قطعی گمرک مؤید پرداخت مبلغی بیش از اظهار صاحب کالا نباشد، کالا از تاریخ اظهار تا تاریخ اعلام نظر قطعی و نهایی گمرک به صاحب کالا، از پرداخت انبارداری معاف است. برای مدتی که با تشخیص گمرک، مقررات یا دستورهای دولتی به ناحق مانع از ترخیص کالا می‌شود صاحب کالا از پرداخت هزینه انبارداری معاف است و مراتب نیز به مرجع مسئول تحویل‌گیرنده کالا اعلام می‌شود.

تبصره «۲» - هزینه انبارداری موضوع این ماده جز در مواردی که مرجع تحویل‌گیرنده به هر دلیل قادر به تحویل کالا نباشد از محل اعتباری که همه ساله در قانون بودجه به این منظور پیش‌بینی می‌شود تأمین و توسط گمرک به مرجع تحویل‌گیرنده پرداخت می‌شود.

صاحب کالا از پرداخت هزینه انبارداری در برخی موارد خاص قانونی از محل اعتباری که همه ساله در قانون بودجه به این منظور شناسایی می‌شود تأمین و توسط گمرک به مرجع تحویل‌گیرنده پرداخت می‌شود. متأسفانه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ ردیف اعتباری مشخص بابت پرداخت هزینه انبارداری پیش‌بینی نشده است و این امر می‌تواند پرداخت مطالبات صاحبان کالا و تجار را با مشکل اساسی مواجه نماید. منابع مورد نیاز برای عودت این وجه می‌تواند مانند منابع مورد نیاز برای پرداخت ماده (۱۳۵) قانون امور گمرکی از محل درآمدهای جاری تأمین شود.

پیشنهاد

با توجه به موارد مطروحه در گزارش پیشنهاد می‌شود در راستای تسریع در استرداد حقوق ورودی کالاهای به کار رفته در کالاهای صادراتی، این مبالغ از محل درآمد جاری گمرک پرداخت و ضمناً به منظور جلوگیری از بروز مشکل برای تجار و بازرگانان درخصوص اعمال تبصره «۲» ماده (۴۵) قانون امور گمرکی درخصوص پرداخت هزینه انبارداری، عبارت استرداد هزینه انبارداری موضوع تبصره «۱» و «۲» ماده (۴۵) همان قانون به بند فوق اضافه گردد. بنابراین متون پیشنهادی به شرح ذیل می‌باشد:

پیشنهاد اول:

بند «ب» تبصره «۷» - گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است نسبت به استرداد حقوق ورودی کالای وارداتی از همان مواد و قطعات وارداتی موضوع مواد (۶۶) تا (۶۸) و استرداد هزینه‌های انبارداری موضوع تبصره «۲» ماده (۴۵) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ ظرف مدت پانزده روز بعد از تأیید اسناد مربوطه از محل درآمدهای جاری گمرک اقدام نماید.

پیشنهاد دوم:

در صورت عدم تصویب استرداد از محل درآمد جاری متن پیشنهادی به شرح ذیل اصلاح گردد:
بند «ب» تبصره «۷» - گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است نسبت به استرداد حقوق ورودی کالای وارداتی از همان مواد و قطعات وارداتی موضوع مواد (۶۶) تا (۶۸) و استرداد هزینه‌های انبارداری موضوع تبصره «۲» ماده (۴۵) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ ظرف مدت پانزده روز بعد از تأیید اسناد مربوطه از محل ردیف درآمدی شماره ۱۱۰۴۰۹ اقدام نماید (مبلغ ردیف ۱۱۰۴۰۹ از «۱» به ۱,۰۰۰ میلیارد ریال اصلاح گردد).

